

Brief over Medemblicker meisjes vlak voor de oorlog

Het is 24 april 1940. Burgemeester Peters klimt in de pen. Hij maakt zich grote zorgen over de omgang van de militairen met de jeugdige meisjes uit Medemblick. In zijn brief aan de officier van Justitie te Alkmaar uit hij zijn ongenoegen aldus¹:

'Sinds de mobilisatie verheugt zich deze gemeente in het bezit van een garnizoen ter sterkte van ongeveer 800 man, hoofdzakelijk bestaande uit recruten van de laatst opgekomen richtingen, die hier hun militaire opleiding ontvangen. Na de dienst zoeken deze jongelui hun vertier hoofdzakelijk op de straat, waar zij - het behoeft nauwelijks te worden gezegd - contact zoeken met de Medemblicker meisjes, waartegen op zichzelf geen bezwaar behoeft te bestaan.

Hierbij doet zich echter het euvel voor, dat dit contact zich niet alleen bepaalt tot de meisjes van bijv. 18 jaar en ouder, maar dat vaak ook omgang wordt gezocht met veel jongere meisjes. Herhaaldelijk worden op de meest eenzame plaatsen in de late avonduren militairen aangetroffen in gezelschap van meisjes van 15 jaar en jonger.

Helaas moet worden gezegd, dat niet hoofdzakelijk de militairen hieraan schuldig zijn, maar dat vooral de vrouwelijke jeugd zelf deze omgang zoekt. Het wemelt 's avonds in de onmiddellijke omgeving van de verblijfplaatsen der militairen van zeer jonge meisjes, die vaak zelf de uitgaande jongelui aanklampen. Zeer vele weldenkende burgers ergeren zich met mij aan deze toestand en vrezen daarvan de meest ernstige gevolgen. Ook zij, die men niet behoeft te verdenken van overdreven preutsheid, noemen het walgelijk om te zien, hoe oudere kerels omgaan met meisjes, die pas de lagere school verlaten hebben of deze zelfs nog bezoeken.

Nu de betrokken ouders blijkbaar tegen deze ergerlijke omgang geen bezwaar hebben, althans geen kans zien hun kinderen 's avonds van de straat te houden, vraagt men mij van verschillende zijden of daartegen van overheidswege niet kan worden gedaan. Men denkt daarbij aan verbod voor meisjes beneden bijv. 16 jaar om zich 's avonds op straat te bevinden, anders dan in gezelschap van vertrouwd geleide.

Ik ben er tot dusver niet in kunnen slagen, de goede formulering te vinden voor een dergelijk verbod, dat niet de "goeden" met de "kwaden" treft en dus ruimte laat voor een behoorlijk gebruik van de openbare weg ook 's avonds door fatsoenlijke meisjes. Ik vraag mij voorts af, of een dergelijk verbod door de Rechterlijke macht niet onverbindend zal worden geacht, als inhoudende een te ver gaande beperking van de persoonlijke vrijheid.

Ik meen gelezen te hebben, dat elders o.a. in Amsterdam, de zedenpolitie zich met de onderwerpelijke aangelegenheid bemoeit en te jeugdige meisjes, die met soldaten worden aangetroffen, naar de ouderlijke woning terugbrengt. Ik weet echter niet op grond van welke bepaling zij optreedt. Het is daarom, dat ik mij veroorloof U de zaak voor te leggen en U te vragen of U wellicht een geoorloofd middel weet waarmee van overheidswege iets tegen het geschetste kwaad kan worden gedaan. Voor een advies ter zake zou ik U hoogst erkentelijk zijn.'

Of de officier van Justitie onze burgemeester een antwoord heeft gestuurd, weet ik niet. Maar dat de situatie in Medemblick er enkele weken later heel anders uitziet, is wel bekend. De jonge soldaten zijn verdwenen.

Afb. 1: 1941, Oorlogsmonument, burgemeester Peters.

De kroniek vertelt² dat Peters op 15 mei via de radiocentrale zijn burgers toespreekt over de toenmalige situatie: 'Gedraagt u uiterlijk kalm, houdt de tot vuisten gebalde handen in uw zakken want het zal u vergaan als de Belgen gedurende de Duitse bezetting van de jaren 1914-1918. Men zal mensen arresteren en zonder vorm van proces neerknallen. En ouders, houdt uw dochters binnen om ze te beschermen tegen de moedwil der bezetters.'

Ad Dudink

¹ Brief uit Archief over oorlog van W. Kramer (OHV)

² Kroniek van Medemblick 2012, p144.

Aan den heer Commandant van het Duitse militaire kamp te Opperdoes

Medemblik, 4 Juni 1941

In de avond van Zaterdag 31 Mei 1941 heeft een grijze herdershond zo lang gejaagd achter de herten in het stadspark alhier, tot een der herten met zulk een vaart tegen een afscheiding is opgevlagen, dat het dier ernstig gewond is blijven liggen

Een door de waard van het theehuis ontboden dierenarts heeft in de daaropvolgende nacht geconstateerd, dat het hert door de hond gebeten was en door zijn botsing met de afscheiding een hersenschudding gekregen had. Hetzelfde constateerde een door mij ontboden dierenarts de volgende morgen. Eén en ander heeft er toe geleid, dat het dier in de nacht van 2 op 3 Juni gestorven is.

De hertenkamp, waarin de herten zich bevinden, is zodanig afgescheiden, dat geen enigszins grote hond uit zich zelf daarin kan komen.

Bij een ingesteld onderzoek nu hebben enige getuigen verklaard, dat in de bewuste avond drie Duitse officieren van het kamp bij Opperdoes bij de hertenkamp hebben gestaan en dat een hunner een grijze herdershond bij zich had.

Deze officier zou zijn hond eigenhandig over de afscheiding van de hertenkamp hebben getild, waarna de officieren met kennelijk genoeg een poos lang zouden hebben toegezien, dat de hond de herten enige keren heen en weer door de hertenkamp heeft gejaagd.

Eerst toen het hert gewond en vrijwel onbeweeglijk op de grond bleef liggen, zou de bedoelde officier zijn hond hebben teruggeroepen en hem weer over de afscheiding hebben gehaald.

Ik kan me niet voorstellen dat een Duitse officier zich opzettelijk heeft schuldig gemaakt aan een dergelijke dierenkwelling. En mocht hij dat al hebben gedaan, dan wil ik aannemen, dat hij niet voorzien heeft, welke daarvan de gevolgen zouden zijn.

Ik ben daarom aanvankelijk niet voornemens over deze zaak te bevoegder plaatse een klacht in te dienen. Ik zou het echter op prijs stellen, indien U daarover een onderzoek zou willen instellen en mij dan de uitslag daarvan zou willen mededelen.

Mocht het blijken, dat de zaak zich inderdaad heeft toegedragen overeenkomstig de ingekomen getuigenverklaringen, dan vertrouw ik, dat de schuldige bereid zal zijn de aan de gemeente Medemblik veroorzaakte schade te vergoeden.

Deze schade bestaat uit het verlies van een fokkerij waardevolle hertenbok en de kosten voor het onderzoek der beide ontboden dierenartsen. Ik meen het totaalbedrag veilig op tenminste f50 - te mogen schatten.

Voor de door U terzake te nemen moeite betuig ik U gaarne bij voorbaat mijn dank.

DE BURGEMEESTER VAN MEDEMBLIK

Zaterdag 12 Mei 1945

Bekendmaking van den Burgemeester van Medemblik No 1886 Uitgave A A IDEMA N V MEDEMBLIK

Aan de inwoners van Medemblik

Het is mij een genoeg U te kunnen mededelen, dat ik na een gedwongen afwezigheid van bijna 14 maanden, grotendeels doorgebracht in een vijftal gevangenissen en concentratiekampen, op 6 Mei jl uit de strafgevangenis te Scheveningen ben ontslagen en twee dagen later in deze gemeente ben teruggekeerd. In overeenstemming met de wettige Regering heb ik onmiddellijk mijn ambt 'opnieuw' aanvaard en heden een aanvang gemaakt met mijn werkzaamheden.

Overeenkomstig de desbetreffende voorschriften zal het gemeentebestuur voorlopig alleen door mij worden uitgeoefend. Ik hoop en vertrouw echter, dat daarin spoedig aan vertegenwoordigers der Burgerij een aandeel zal kunnen worden gegeven.

De openbare orde zal door de plaatselijke N(ederlandsche) B(innenlandsche) S(trijdkrachten) in samenwerking met de politie worden gehandhaafd. Ik hoop spoedig in de gelegenheid te zijn mij uitvoeriger tot de bevolking te richten en nadere mededelingen te doen volgen.

Medemblik, 10 Mei 1945
De Burgemeester van Medemblik,
CHR. PETERS